

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. In quo consistat Assumptio humanitatis facta à Verbo divino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

reverso, nostram Justificationem esse causam finalem Christi. 2. Aliud est, Existentia Christi, & aliud, ejus gloria, & exultatio, proveniens ex nostra Justificatione. Possit autem duo sibi mutuo esse fines diverso respectu, res est indubitable. Dicimus ergo, hominem & ejus justificationem fuisse finem existentiae Christi; hominem quidem finem *CVI*, Justificationem vero finem *Qui*: non tamen e contra existentiam Christi fuisse finem Justificationis: non enim ideo justificati sumus, ut existeret Christus. Vt utrumque verò Christus Gloriosus est finis nostrae Justificationis, & etiam ipsius existentiae Christi: Christus quidem *Fipis CVI*, Gloria autem *Finis QVI*: sed non e contra Justificatio nostra est finis Gloriam Christi: non enim Christus assecutus est gloriam & exultationem nominis, ut nos justificemur. Exemplum cape simillimum. Aegrotat aliquis Princeps, accurrit peregrinus Medicus: non venturus nisi Princeps aegrotaret: adhibet Medicinam. ecce! Princeps est finis *CVI*. hujus adventus, & sanitas finis *Qui*. Sed hic non sinit Medicus, nam curationem Principis ordinat ad suam utilitatem, & suarum facultatum augmentum: & sic ipse Medicus est finis *CVI* ultimus tam sui adventus, quam curationis, & finis *Qui* est Honorarium seu merces danda à Principe.

Hinc apparet nihili faciendam esse censuram Catharini; dicentis, esse indignitatem abominandam dicere, quod Christus propter nos homines & propter nostram salutem sit productus. ita enim est productus propter nos, ut ultimum sit productus propter suam gloriam, quam ex nostra salute consecutus est, dicente Apostolo, quod: proposito sibi gaudio sustinuit Crucem.

205. Obijciunt 6. Absurdum, & Christo indecorum est dicere, quod Christus tantummodo sit opus occasionatum: atqui secundum nostram sententiam esset opus occasionatum, nempe existeret occasione peccati. 2. Si vox occasionatum aliud dicere non vult, quam quod Christus venerit in tempore opportuno, adeoque occasio aliud non sit, quam opportunitas, negamus hoc Christo esse indecorum. Si verò per 1° occasionatum significetur casus fortuitus, eventus non praevisus, nec praedeterminatus, negamus minorem, & dicimus, quod Deus peccatum ipsum antecederet ad illius existentiam ordinaverit permittit ad existentiam Christi.

206. Obijciunt 7. Incarnatio futura fuit revelata Angelis, & Adamo ante lapsum: atqui revelatio praesupponit objectum: ergo pro priori naturae ad peccatum Angelorum & Adami, jam praesupponebatur futura Incarnatio. Quod si neges, prout recte negant RR. ipsum objectum futurum praesupponi pro priori naturae ad revelationem, adhuc urget argumentum, nempe quia revelatio saltem praesupponit decretum de mittendo Christo: ergo sicut revelatio fuit prior naturae peccato Angelorum & Adami, ita à fortiori prius fuit decretum de mittendo Christo, & quidem ita fuit prius naturae, ut non haberet necessariam connexionem cum peccato Angelorum, quia fuit conjungibile cum negatione peccati: ergo etiam si Angeli & Adam non peccassent, adhuc exstisset decretum Incarnationis. Hoc argumentum dissolutum est in Tractatu de Angelis, ad quem

locum spectat, ibique solutio videri potest.

CAPUT III.

DE SUBSTANTIA INCARNATIONIS SECUNDUM SE, EIVSQUE EXTREMIS.

CONTROVERSIA I.

In quo consistat Assumptio Humanitatis facta à Verbo divino.

§. PRIMVS.

Error Nestorij & Eutychetis.

207. **C**irca Mysterium Incarnationis duo praecipue errores in Ecclesia nati, & ab eadem damnati sunt: qui etsi inter se à diametro oppositi sint, ita quidem ut secundus ex odio prioris obortus

sit, ex eodem tamen erroneo fundamento ambo originem traxerunt, nullā scilicet admittā distinctione inter Naturam, & Personam.

Nestorius, ex hypocrita praesbytero Patriarcha Constantinopolitanus (cujus historiam scribit

bit Baronius ab anno Christi 428. vsque ad annum 436. & Petavius) secutus antiquiores hareticos, docuit, Naturam Humanam Christi non fuisse Verbo divino verâ & physicâ vnione unitam, seu brevius & phrasi Theologicâ, negavit Vnionem factam esse in Persona, hoc est, ita unitam fuisse, vt vi Vnionis vna eademque Persona verè & propriè esset Deus & Homo. Vnde consequenter asseruit, duas esse Personas Deum & Hominem. Quia verò videbat se premi S. Scripturæ verbis, Christum Deum & hominem affirmantibus, dixit, Deum huic homini fuisse conjunctum specialissimo affectu & gratiâ, vi cuius homo ille aliquo modo, & quidem maiori titulo quàm alij sancti, diceretur Deus: & sicut duo conjuges ob affectum conjugalem, dicuntur vna caro, ita ob illum affectum Deus dicatur caro factus. Hinc inuectus est vehementer in titulum *Deiparae*. nec ferre potuit, B. Virginem *Θεοτόκον* appellari. Erroris hujus fundamentum, vt dixi, fuit, quodd existimaret Nestorius, *Naturam & Personam* esse adæquatè idem: vnde subsumpsit: atqui ex duabus personis non potest fieri vna persona: *Persona enim*, vt definit Boëtius, est *Rationalis natura individua substantia*. ergo est diuisa ab omni alia substantia: ergo non potest fieri vna substantia seu persona ex duabus: hoc enim esset mutare essentiam *Personæ*, quia ex diuisa per essentiam suam fieret indiuisa.

208. Decem annis post damnatum Nestorium, Eutiches Archimandrita, cum abominaretur errorem Nestorii, nec tamen sciret distinguere Naturam & Personam, existimavit, non esse alium modum defendendi vnitatem Personæ cum Christo, quàm si dicatur, ex duabus Naturis, diuina scilicet & humana factam esse vnâ Naturam: adeoque negabat in Christo duas naturas, hoc ipso, quia secundum ipsum duæ naturæ erant duæ personæ. Cum autem vrgeretur, imperceptibile esse, quodd ex duabus Naturis fieret vna Natura, ita ineptiuit, vt diceret, Naturam diuinam esse conuersam in humanam seu in carnem; cum autem hujus propositionis absurditas illi demonstraretur ex eo, quodd id quod conuertitur in aliud, debeat desinere; natura autem diuina utique non deseruit, mutauit propositionem, & tandem dixit, carnem esse conuersam in Naturam diuinam: denique ad plures hujusmodi stoliditates admittendas adactus fuit vel ipsemet, vel ejus Sectatores, vt tandem dicerent, ex duabus naturis factam esse vnâ commixtione, sicut fit mixtum ex Elementis, quæ non actu, sed tantum virtute manent in mixto.

Error iste, qui pridem antè auctorem habuit Apollinarem, damnatus fuit à Concilio Chalcedonenfi, & à Leone Papa.

209. Media inter hos errores incedit Veritas Catholica, quæ, sicut negat in Christo duas Personas, ita affirmat duas Naturas, vnde Theologi paucis verbis dicunt, Vnionem non esse factam in Natura (vt volebat Eutiches) sed in Per-

sona; (quod negabat Nestorius) adhuc clarior Athanasius in suo Symbolo rem totam comprehendit de Christo, sic statuens. [Qui licet sit & Homo, non duo tamen, sed vnus est Christus. Vnus autem non conuersione diuinitatis in carnem, sed assumptione humanitatis in Deum. Vnus omnino non confusione substantiæ, sed unitate Personæ.] Quia autem hoc aliter nec nec intelligi potest, nisi Persona aliquod supponat Naturæ, quod per vniionem cum Persona Verbi excludatur à Natura humana, ideo in hoc Mysterio deprehensum est, Personam non addere aliquid Naturæ, quodd fortasse auctores Nestorii hujus notitiam nemo suspicatus est.

Dixi 1. *Fortassis*. Scio enim, aliquibus, vt Cajetano, Valentia, & Gretsero, visum esse, quodd Aristoteles agnouerit hanc veritatem, dum dicit Substantiam in primam & secundam. Sed Aristotelem alij aliter interpretantur.

Dixi 2. *Nemo suspicatus est*. Nolo enim negare, quodd quis potuisset Suspici, hunc hunc discursum. Persona Petri, v. g. est Natura humana diuisa ab omni alia Persona: ergo negationem communicationis: hæc negatio est necessaria, eò quodd sit impossibilis communicatio, si contingens: si contingens, iam habetur aliquod constitutum personæ superadditam Naturæ: si necessaria, nulla est necessitas distinguendi à Natura. Hoc discursus fuit, poterat quis in quæstione vocare, vtrum ex his duobus verum sit: an negatio communicationis sit necessaria an contingens: evidens enim non erat, nec esse poterat, eam esse necessariam: poterat ergo alicui suboriri cogitatio de inueniendâ aliqua congruentia, ex qua bonum & opus sit naturæ, posse virtute primi Entis Omnipotentis vniri & communicari Naturam Petri dicti supposito, v. g. Angelico: nam vi talis vnus teneretur Angelus specialiter gubernare naturam, & gloriosum esset, hunc hominem esse angelum. Hinc ulterius suspicari potuisset, Subsistentiam esse aliquid positivum. Nam si sit aliquid merè negativum, euidenter repugnet vnâ naturam vniri alteri supposito, habenti eam Subsistentiam negativam; nam vel vtraque negatio deberet tolli, vel vtraque manere, nec enim potest natura vniri negationi alterius naturæ, omnes concedunt: ergo si Subsistentia est negatio, esset negatio necessaria respectu alterius suppositi creati. ergo non distinguetur à Natura: ergo qui suspicaretur, Subsistentiam esse distinctam à Natura, hoc ipso suspicaretur Subsistentiam esse positivam. Vtilitas hujus discursus postea patebit.

§. II.

*Utrum ex Mysterio Incarnationis colligatur
probabilius, Subsistentiam esse positivam,
an Negativam.*

110. **U**t sunt in hoc puncto celebres sententia: prima Scoti, qui non tam assertivè, quàm potius dubitativè docuit, subsistentiam consistere in negatione communicationis actualis, seu unionis Naturæ cum alia subsistentia completa: clariùs & magis accommodatè ad nostrum propositum, si querat, quid illud sit, quod natura humana Christi defacto non habet, & quod excluditur ab illa per assumptionem seu unionem hypostaticam, ex cujus absentia non sinitur in se, nec est persona distincta à Verbo, sicut esset persona distincta, si non esset unita Verbo; respondent auctores hujus sententia, non esse aliud, quàm negationem hujus ipsius unionis hypostaticæ. Hanc sententiam amplexus est VVadingus: quod quidem mirum non est, quia negat Modos univèrsim. VVadingum secutus est Recentior Hispanus, qui tamen hoc habet singulare, quòd admittat esse possibilem in omnibus & singulis naturis subsistentiam positivam, quæ tamen defacto non existit: quem quoad hoc specialiter impugnabo inferiùs.

Contraria sententia est communissima, quæ docet, subsistentiam esse aliquid positivum, præscindendo, utrum sit Modus vel Res. Hujus sententia præcipua fundamenta (omissis levioribus, quæ apud Philosophos videri possunt) refertur, unà cum responsionibus adversariorum, si quas dederunt; deinde eam specialiter ad hominem contra Recentiorum illum tuebor.

Primum Argumentum proponit P. Raynaudus. Terminus ultimus substantiæ creatæ, nempe subsistentia, non potest esse mera negatio, quia terminus ille confert ad complementam naturam substantialem, quæ absque eo foret substantialiter incompleta. Negatio enim non potest dici complementum rei positivæ: Vnde Natura substantialis perperam diceretur esse per se incompleta: Nihil quippe dicitur incompletum, nisi quod perfici potest accessu complementi, quod sit ejusdem generis cum natura seu re complenda: atqui per se liquet, negationem non esse ejusdem generis cum Natura substantiali: ergo non potest eam complere.

Ad hoc Argumentum utique respondendum est adversariis, subsistentiam esse quidem complementum Naturæ in ratione *subsistentis*: sed ad hoc sufficere complementum Negativum & Terminum Negativum, & hoc complementum esse complementum substantiale Negativum, quia est negatio unionis substantialis. Vterius hæc negatio convenit in aliquo prædicato generico cum Ente positivo, quia potest etiam dari Ens positivum, exclusivum unionis hypostaticæ: Instantia etiam hujus rei posset dari ex Continuo: v. g. aqua

palmaris, in multorum sententia, constituitur in ratione unius individui per negationem continuationis cum alia aqua, & sic hæc negatio est complementum negativum, ita etiam erit subsistentia.

211. Contra hanc responsionem virgeri posset, & ostendi disparitas instantiæ allatæ cum subsistentia. Qui negant puncta terminativa, & volunt Aquam terminari per meram negationem, hoc ideo dicunt, quia aqua non est Bonum debitum, non continuari, imò est illi Bonum continuari; & licet hæc determinata & tanta continuatio non exigatur ab aqua, aliqua tamen continuatio indeterminatè exigitur; determinatio autem provenit per accidens ex alijs causis habentibus vim dividendi, quæ divisibilitas erat necessaria ad bonum univèrsi. Itaque continuatio est bonum privatum aquæ, quia quòd plures partes sunt continuatæ, eò est potentior aqua ad se defendendum, ne ab agente extrinseco destruat.

Econtra Subsistere in se, & esse terminatum, seu non communicatum per unionem informativam alteri Supposito, est Bonum Naturæ exigentis hunc terminum: quapropter videtur Naturæ debuisse hunc terminum potius constituere in aliquo positivo & intrinseco ipsi naturæ, qui se habeat instar propugnaculi, & eo modo quo se haberent puncta terminativa, si darentur, quæ, ut dixi, solum ideo non dantur, quia continuatio est bonum aquæ.

212. Secundum, & ferè unicum argumentum quod virget Lugo, Reynaudus, Arriaga, & Comptonus, desumitur ex definitione Patrum, damnantium errorem Nestorij. Definunt enim Patres, post unionem inter Verbum & Naturam Christi, non mansisse subsistentiam seu rationem Personæ ex parte Humanitatis, sed esse spoliatam propriâ subsistentiâ. Jam sic. Ridiculum est definire, per unionem non manere negationem unionis: per unionem spoliari subjectum negatione unionis: atqui in sententia dicente, quòd subsistentia sit negatio unionis, hoc & nil aliud definivissent Patres: ergo sententia adversariorum facit definitionem Patrum ridiculam, & absurdam. Ergo dicendum potius est, quòd Patres supposuerint, subsistentiam esse positivam.

Hoc argumentum habet primâ fronte apparentiam, reipsâ non virget, nisi aliter instaretur. Tunc est ridicula definitio Concilij, quando in formalibus terminis definitur aliquid, quod adeo est lumine naturæ notum, ut ridiculum sit id negare: nam hujusmodi Hæresis, non aliâ definitione rejicienda est, quàm hellebori porrectione. Jam verò Nestorij hæresis non fuit hæc. *Per unionem non tollitur negatio unionis. Post unionem manet negatio unionis. Per unionem natura non spoliatur negatione unionis.* Sed hæresis ipsius fuit, nullam dari unionem physicam inter Verbum & Naturam humanam, sed merè affectivam, & cum hac affectiva unionem consistere totam rationem

P p p

Personæ

Personæ & Personalitatis humanæ naturæ. Hoc Patres damnarunt, & definierunt, dari vnionem physicam, & per eam tolli seu excludi personalitatem propriam humanitatis, quidquid illa personalitas sit, in quo præscindebant à questione philosophica, an substantia sit positiva vel negativa, quia sufficiebat definivisse, dari vnionem physicam exclusivam personalitatis humanæ, seu dualitatis personarum: & humanitatem posse existere sine propria personalitate. Ad argumentum ergo in forma respondetur, distinguendo maiorem. Est ridiculum illa definire in eo sensu, in quo non erat ridiculum ea negari à Nestorio, nego: in eo sensu, & sub illis formabilibus terminis, & explicito conceptu, in quo fuisset ridiculum ea à Nestorio negari, concedo maiorem: & eodem modo distincta minore negatur consequentia.

213. Aliter tamen mihi videtur hoc argumentum institui posse. Sciendum autem est, quod Nestorius pro suo errore quatuor supposuerit. Primum, quod *Persona* nihil penitus aliud importet, quam *Natura*. Secundum, quod sicut omnia constitutiva *Naturæ* sunt positiva & substantialia, ita omnia constitutiva *Personæ*, sint etiam positiva & substantialia: hoc enim clare sequitur ex priore. Tertium, quod repugnet vniam personam physicè vniri alteri personæ, ita vt ex parte vtriusque *Personæ* maneant omnia constitutiva *Personæ*. Quartum, quod inter omnia constitutiva *Naturæ* humanæ Christi & Verbum intercesserit aliqua vnio, qualiscunque. His quatuor datis, evidenter deducebatur error Nestorij, nempe Vnionem hanc non potuisse esse physicam, sed debuisse esse tantum Metaphoricam & affectivam. His suppositis

Concedo, quod ex Patrum definitione & damnatione erroris Nestoriani, non possit immediate deduci, substantiam creatam esse positivam: nam hoc definire non pertinebat ad illorum intentum, quibus satis esse debebat, definivisse vnitatem *Personæ* in Christo sine confusione *Naturarum*.

214. Censeo tamen, illorum Patrum sensum fuisse, substantiam creatam exclusam per Vnionem Verbi, esse aliquid positivum & substantiale. & hoc satis est, vt Conclusio & sententia communis probetur auctoritate illorum Patrum. Probo hoc assertum. Spectatis verbis Patrum, & toto processu quem instituerunt contra Nestorium, videntur Patres in tribus vltimis recensitis cum Nestorio convenisse, & illi consensisse, & in solo primo dissensisse. Et quidem de tertio & quarto puncto non est difficultas. solum pro secundo puncto est reddenda ratio, suadens, quod Patres convenerint cum Nestorio, nempe quod omnia constitutiva tam *Naturæ* quam *Personæ*, sint positiva.

Ad hoc probandum adducam primò varias significationes, in quibus vocabulum, *Hypostasis*, usurpatum est ab antiquis, & apparebit, semper

in positivo sensu fuisse usurpatum. Secundò feram locutiones Patrum, quibus asserunt, quos philosophos, ignorantes hoc mysterium, non potuisse agnoscere discrimen inter *Naturam* & *Personam*, & ab his fuisse seductos hæreticos. Quæ Testimonia plurimum momenti habere possunt contra Recentiores jam toties à me notatum, & pro merito suo semper à me accipite persuadere, quod illa potuerit independenter ab hoc Mysterio facile intelligi, quia facile poterat intelligi, quod Divisio ab alio (quæ est de conceptu *Personæ*) sit negatio vnionis: & ea hoc facili conceptu putat se magnum posuisse sententia adijcere. Ego autem ostendam, Patres longe aliter sensisse. Quoad primum.

215. Hypostasis significatio originalis apud Græcos Theologos duplex est, teste Petavio lib. 1. c. 1. n. 2. Primò significat solidum aliquod & eminens, ac verum, non adumbratum & incertum. Secunda significatio est, quæ Res aliqua designat, non solum verè existans, & quæ non plane est nihil (cujusmodi sunt negationes) sed quæ in se consistit & permanet, cui tò ANTIPISTATOS opponitur, caduca res & fluens, neque statum habens, & quidquid non fert atatem. Eodem rectore teste Hypostasis apud antiquos idem idem significabat, quod *Substantia* vel *natura* existens. Demum strictissimè acceperunt hypostasin quæ substantia singulari, certis definita proprietatibus. Certè hæ omnes significationes important aliquid merè positivum, quia important perfectionem exclusivam opposita imperfectionis. Vnde hi plusquam probabile est, quod quando Patres tandem hypostasin strictius acceperunt contra errores hæreticorum, & significarunt *Personas*, quod, inquam, voluerint significare formam positivam, facientem subsistere *Naturam*, seu insistere, vt etiam ipsa subsistat. Vno verbo: semper usurparunt in ea significatione, quæ solum etiam significare substantias divinas, vt videtur licet ex ijs quæ habet citatus Petavius in 4. lib. de Trinit. Quis autem credat, quod si per hypostasin substantiam creatam esse putam negationem vnionis, nunquam hoc discrimen inter personalitates increatas & creatas adnotarent? Quod secundum;

S. Anastasius Sinaita ait, esse Traditionem Apostolicam, & doctrinam in Ecclesia indubitatam, quod *Natura* & *Persona* non sint idem, & clamantibus licet philosophis, quos ait vix hæreticis stravisse.

Theodoretus, qui à principio faverat Nestorio, sed deinde respicit, in suis dialogis nullam distinctionem *Naturæ* & hypostasis nullam eandem esse, si externa spectetur Sapientia, hoc est, & philosophorum & hæreticorum: sed si interna doctrina spectetur, *Naturam* & *Personam* eandem plurimum. Idem docent Epiphanius, Vigilius Eulogius, apud Reynaudum.

216. Ex his licet formare hoc argumentum. Juxta SS. PP. philosophi antiqui errarunt non distinguentes subsistentiam à Natura : atqui non errarent , si subsistentia ex mente Patrum esset negatio unionis cum aliena subsistentia : ergo ex mente Patrum subsistentia non est negatio , sed aliquid positivum , contradistinctum à Natura. Minorem probabo. Philosophi non compararunt suppositum creatum cum supposito increato & divino , sed cum quocunque alio supposito creato. Jam , si subsistentia creata est negatio , hæc negatio respectu suppositi alterius creati est negatio necessaria. atqui ex valde communi Recentiorum , & etiam Recentioris Hispani doctrina , hæc negatio necessaria est identificata cum Natura : ergo philosophi in eo sensu , quo illi locuti sunt de Persona & Natura , non errarent.

217. His communibus argumentis placet addere hoc aliud , & sic argumentor pro subsistentia positiva. Si subsistentia est mera negatio , tunc subsistentia Petri , secundum quod facit differre à Bucephalo in ratione suppositi , non est id secundum quod differt à Deo in ratione suppositi. consequens non credo adversarij in mentem venisse , nemo enim unquam duas hujusmodi subsistentias asseruit , vnam ad excludenda supposita creata , aliam ad excludendum suppositum divinum. Sequelam facile probabo ex dictis & concessis. Illud est subsistentia Petri respectu Bucephali , per quod repugnat Naturæ Petri vniri Bucephalo : atqui non repugnat vniri Bucephalo per illam negationem , per quam repugnat vniri Personæ divinæ : ergo alia est subsistentia respectu Bucephali , & alia respectu Personæ divinæ. Major est certa. Minor probatur. Natura Petri repugnat (in sententia adversariorum) vniri Bucephalo per negationem necessariam identificatam cum ipsa natura , Deo repugnat vniri per negationem contingentem separabilem à natura : sed hæc negationes sunt inter se distinctæ , quia altera identificatur cum natura , altera non : ergo in sententia adversariorum subsistentia adæquata Petri est aggregatum ex Natura & negatione contingente , quorum neutrum secundum se est sufficienter exclusivum omnis alterius suppositi , & per consequens Petri natura non per idem subsistit respectu Bucephali , per quod subsistit respectu Dei.

218. Contra Recentiorum docentem , esse possibilem subsistentiam positivam , qualem defacto admittit communis sententia , potest actualis existentia ejusdem satis efficaciter , meo quidem iudicio , probari.

Si est possibilis subsistentia positiva , hoc ipso defacto datur. Est per adversarium possibilis : ergo defacto datur. Sequelam probabo sexduplici medio termino. Primum sic. Si subsistentia positiva est possibilis , & defacto non datur , ideo defacto non datur , quia si daretur , esset superflua : sed si esset superflua , hoc ipso est impossibilis : ergo vera est sequela. Minor probatur. Si esset su-

perflua , esset essentialiter superflua : sed ens essentialiter superfluum , secundum veriorum philosophiam est impossibile. ergo si esset superflua , est impossibilis. Majorem probabo. Illud est essentialiter superfluum , quod essentialiter supponit adesse id , ratione cuius est superfluum : sed subsistentia positiva essentialiter supponeret id , ratione cuius esset Superflua : ergo &c. Minor probatur. Supponeret essentialiter negationem illam , in qua adversarius constituit subsistentiam sufficientem : sed ratione hujus esset superflua : ergo &c.

219. Probo jam sequelam 2. Si est possibilis positiva Subsistentia , & defacto non datur , erit Naturalis Entitas , & non erit Naturalis , sed Supernaturalis : hæc sunt contradictoria : ergo vel defacto datur , vel est impossibilis. Sequelam probabo. Imprimis esset entitas Naturalis , alioquin per illam evaderet homo Persona supernaturalis , cui proinde deberentur dona supernaturalia , ad hæc enim dignificaretur à personarum Supernaturali : ergo esset possibilis substantia & persona purè creata , cui ratione substantiarum deberetur Gratia Sanctificans & Visio Beata , quod est falsum , ut in primo lib. ex communi dictum est. Deinde verò talis Subsistentia esset Supernaturalis , quia excederet omnes vires creatas & creabiles , excederet omne debitum naturæ , ut per se patet ; si enim esset debita , miraculum esset , quod defacto non daretur : sed non est miraculum eam non dari : ergo si daretur , esset indebita , excedens vires Naturæ.

220. Probo sequelam 3. Si subsistentia positiva esset possibilis , & tamen defacto non daretur , esset , & non esset Entitas Substantialis : hæc sunt contradictoria : ergo vel datur defacto , vel est impossibilis. Sequelam probabo. Et imprimis quod esset substantialis , patet , quia esset complementum substantiæ. Quod non esset substantialis , probatur. Illud sine quo substantia est completa in ratione Personæ , non est complementum substantiæ : sed sine illa positiva subsistentia esset substantia completa in ratione Personæ : ergo non esset complementum substantiæ. Major est ex terminis evidens. Minor est ipsius adversarij , qui docet substantiam in ratione subsistentis sufficienter compleri per negationem , sine subsistentia positiva. Neque licet distinguere Majorem : Id sine quo est completa negativè , non est complementum negativum , concedendo : non est complementum positivum , negando. Hæc inquam distinctio esset inepta. Nam quomodocunque sit completa substantia , modò sit completa eo modo quo connaturaliter exigit compleri , jam hoc ipso , quidquid illi supervenit , non est substantiale , sed extra conceptum substantiæ : adeoque est accidens : atqui sine subsistentia positiva substantia est per adversarium completa , prout connaturaliter exigit compleri : ergo subsistentia positiva esset extra conceptum substantiæ , & esset accidens.

P p p 2

Probo

Probo sequelam 4. Si substantia positiva est possibilis, tunc in casu quo daretur illius causa connaturalis, deberet esse vel generans, vel ipsa natura emanans illam ex se: sed quaecunque ex his causis assignetur, nihil illi obstat, quin defacto illam substantiam producat: ergo si est possibilis, dabitur defacto. Probo minorem. Omnis causa necessaria, completa ad agendum, defacto producit suum effectum: atqui tam generans, quam natura emanativa esset huiusmodi causa: ergo produceret defacto illam substantiam.

221. Probo sequelam 5. Si positiva substantia est possibilis, & defacto non datur, tunc datur defacto potentia passiva perperam facta, hoc est penitus otiosa, nullam habens correspondentem causam seu potentiam activam, quâ possit redigi in actum: consequens est absurdum: ergo si est possibilis, datur defacto. Sequelam probo. Natura haberet potentiam passivam & receptivam seu sustentativam substantiæ, & nulla daretur potentia activa potens illam substantiam educere: si enim datur defacto potentia productiva, unde scit adversarius, quod eam non producat?

222. Probo sequelam 6. Si est possibilis substantia positiva, tunc ejus possibilitas fundatur in participatione perfectionis divinæ, quâ scilicet Natura divina gaudet substantiis positivis. Sed hoc ipso rectius dicitur eam defacto dari: cur enim Deus hanc communicationem suæ perfectionis invideret Naturis creatis; cum hoc non sit producere novam aliquam speciem completam, sed complementum earum rerum quas defacto produxit? Quis neget, pulchrius esse, naturam subsistere positivè, quam merè negativè?

223. Objicit adversarius pro sua sententia primò. Persona est Natura Rationalis individua substantia: atqui individuum est indivisum in se, & divisum à quocunque alio: ergo Persona solum addit Naturæ rationali separationem à quocunque alio: hæc separatio non est formaliter entitas positiva: ergo Personalitas non est entitas positiva. R. Distinguendo consequens. Persona superaddit naturæ solam separationem radicalem, & proportionatam ipsi naturæ tantquam substantialiter incompleta, concedo. Superaddit solam separationem formalem seu negationem unionis, nego. Conseq. Ad probationem distinguo subsumptum. Separatio radicalis & proportionata in ratione complementi substantialis, non est formaliter positiva entitas, nego: separatio formalis, concedo ant. & nego. Conseq. Hanc responsionem deberet dare adversarius, si existeret substantia positiva per ipsum possibilis. Eadem datur à philosophis admittentibus puncta terminativa.

Objicit 2. Unio est entitas positiva: ergo non esse unitum est formaliter negatio. R. Eodem modo distinguendo consequens, & retorquendo argumentum sicut prius, à quo non differt nisi solis vocibus.

§. III.

Verum Unio hypostatica distinguatur realiter ab extremis, & quid sit.

224. Dicendum 1. Unionem inter Humanitatem & Verbum realiter distinguere ab extremis. Demonstratur. Quaecunque possunt nemine cogitante, ab invicem separari, ea debent aliquo modo realiter distinguere: sed unio hypostatica potest ab humanitate & verbo formaliter, nemine cogitante, separari: ergo de major est evidens, quia nihil potest à seipso separari. Minor etiam innegabilis est: nam si defacto mea humanitas & Verbum non sunt unita, ita & humanitas Christi potuisset non esse unita.

Qui univertim Modos negant, respondent, existentibus extremis existere quidem Unionem entitativè, non tamen formaliter: & unione ab illis tantum formaliter separari posse, non entitativè. Sed contra est: quia separari non cogitante, est separari entitativè: ergo etiam distinguuntur entitativè.

225. Verum ut in præfati articulo varijs tergiversationibus, & loquendi formis, idem semper, & ideo nihil significantibus, per philosophis relinquitur, est specialis difficultas & ratio ponendi in casu præfati unionem operaditam. Si unio hypostatica esset naturalitas, deberet saltem assignari postea locum conditio vel dispositio, quâ posita relinqueret hæc formalitas in hac potius quam alia quacunque humanitate, & quâ non posita non relinqueret: impossibile est talem assignare: ergo ipsa Unio debet esse realiter distincta ab extremis: non potest enim intelligi transitus de contradictione in contradictorium, nisi in rerum natura aliquid aliter se habeat quam antè. Subsumptum probo. Si sermo sit de dispositionibus ex parte humanitatis, nulla planè est excogitabilis, quæ disponat physicè humanitatem, ut assumatur à proposito divino, multò minus quæ disponat ad Personalitatem Verbi potius, quam ad Personalitatem Patris, vel Spiritus Sancti. Jam ex parte Verbi nulla potest admitti dispositio vel conditio, nisi quis veller ponere aliquam terminativam liberam, virtualiter intrinsecè distinctam ab essentia, & ab ipso Verbo divino, quæ se teneret solum ex parte Verbi, & non sit communis omnibus Personis, de qua tamen nullus adversarium mentionem facit, & in rei veritate aliud non esset quam divinare, nec per illam terminationem explicaretur, quomodo Humanitas per unionem perficeretur, & exaltaretur, & propria substantia suppleretur.

226. Recurrunt aliqui ad Decretum Dei, ac dicunt: hoc ipso quod Deus decreverit Verbum potius quam aliam divinam personam, & hanc potius quam aliam humanitatem assumere, hoc ipso, inquit, omnibus alijs sublati, inaccessibiliter hæc humanitas præ alia assumpta, esse per illo tempore, quo Deus voluerit, & omnis inaccessibilis.

ferentia auferetur, quia Decretum Dei frustrari non potest, ergo non est opus vnione superaddita. Sed nemo non videt, hac ratione defendi posse, pariter posse esse album sine albedine superaddita; solo enim decreto posito erit infallibiliter album, quia frustrari non potest. Itaque Decretum non est causa formalis, sed efficiens; nec est opus hoc pluribus prosequi, quia nimis evidens est insufficiens data responsionis.

Confirmatur jam argumentum factum. In Sententia contraria non potest assignari veritativum huius Evangelicæ veritatis: *Verbum Caro factum est*. Nam hæc propositio non significat, solum humanitatem factam esse, vt patet: ergo aliud assignandum, nec potest esse aliud, quam vnio; nam quicquid aliud assignetur, erit indifferens ad vnionem, vel erit aliquid non factum.

Obijciunt 1. Si Vnio esset realiter distincta ab Humanitate & Verbo, esset producta à tota Sanctissima Trinitate: sed hoc dici non potest: ergo, &c. Major est certa, quia omnis productio ad extra est communis toti Trinitati. Minor probatur, quia sequeretur, humanitatem esse à tota Trinitate assumptam: nam ab illo est assumpta, à quo vnio producitur. R. & quæro ex aduersariis, à quonam producatur formalitas Vnionis quam ipsi ponunt? aliqua enim productio intervenit debet, alioquin Verbum non est caro factum. Deinde si vnio non est aliquid productum, quomodo ergo verum est, quod humanitas sit assumpta, quandoquidem assumere, sit, producere, vt aduersarij definiunt? R. directe negando minorem. ad probationem distinguo: assumere est producere, & nihil amplius, nego: assumere est producere, & insuper vniri, seu terminare vnionem, concedo, hoc autem complexum soli Verbo convenit.

Obijciunt 2. Si vnio esset realiter distincta, sequeretur, non solum humanitatem per illam pericli, & intrinsecè mutari, sed etiam ipsum Verbum, quia de ratione vnionis est, perficere extrema. R. Cum de fide sit, Verbum vniri, dent aduersarij rationem, cur per formalitatem vnionem mutetur & perficiatur humanitas, non item Verbum, & considerent, vtrum non eadem responsio modali vnioni aptari possit. Dicimus ergo, de ratione vnionis physicæ solum esse, perficere illa extrema, quæ per ejusmodi vnionem aliter se habent intrinsecè. Verbum autem non potest se intrinsecè aliter habere, vt ipse habens per identitatem omnem perfectionem simpliciter simplicem. Humanitas econtra perficitur, quia substantialiter completur, & terminatur in ratione supposito.

227. Quærent hic aliqui, vtrum Verbum debeat dici vniri intrinsecè, vel extrinsecè. In re ipsa omnes convenire debent, & denique de vocabulo lis erit. Lorca, Bonaventura, Lessius, Vasquez, dicunt Verbum vniri extrinsecè: alij communius dicunt vniri intrinsecè: non quasi vnio subijceretur aut recipiatur in Verbo, sed quia

vi vnionis Verbum evadit constitutum intrinsecum Personæ Christi: volunt proinde per hunc loquendi modum solum excludere vnionem extrinsecam inethoricam, qualis est vnio intentionalis potentie cum objecto.

§. IV.

Vtrum Vnio hypostatica sit Modus substantialis supernaturalis.

R. Respondetur affirmativè. Et primò quòd sit modus probatur. Quia est actualis & vltima determinatio ad esse vnium, & non potest existere sine extremis, etiam si hæc possint existere sine illa.

Quòd sit substantialis, probatur, quia est vnio extremorum Substantialium ad faciendum vnium per se, estque vltimum complementum vt quo substantiæ. Quòd denique sit supernaturalis probatur. Quia superat omnes vires creatas & creabiles: & præterea est radix vt quo, donorum supernaturalium, vt infra dicitur. Contra hoc tertium

228. Obijciunt 1. Sancti PP. vocant hanc Vnionem naturalem, vt videre est apud Vasquez disp. 17. c. 3. R. Illos PP. solum voluisse, non esse meram vnionem moralem, seu metaphoricam, & per affectum, vt volebat Nestorius; quapropter tò Naturale, non usurpant prout opponitur supernaturali, sed eo sensu, quo nos eam vocamus Vnionem physicam.

229. Obijciunt 2. Nulla substantia potest esse supernaturalis: sed vnio hæc est substantia: ergo non est supernaturalis. R. Distinguendo maiorem. Nulla Substantia vt Quod, potest esse supernaturalis, concedo: nulla substantia vt Quo, nego. Vnde vnio hæc rectius dicitur *substantialis*, quàm Substantia.

230. Obijciunt 3. Si vnio hypostatica esset supernaturalis, deberentur illi habitus supernaturales, & per se infusi, hoc dici non potest. hinc enim inferri posset, dari in Christo tertiam naturam: quia vnio hypostatica esset principium radicale operationum supernaturalium, & quidem in eo, in quo est primò & per se: quia non præsupponeret aliud principium earundem operationum: & sic conveniret Vnioni tota definitio Naturæ: dabitur ergo præter Naturam divinam & humanam tertia Natura in Christo.

R. Negando, quòd Vnio hypostatica simpliciter sit primum principium operationum quæ fiunt à tali supposito: præsupponit enim animam, quæ licet non sit principium operationum supernaturalium, est tamen principium cæterarum operationum, ita quidem, vt non exigit amplius compleri in ordine ad alias operationes. Natura autem ita debet esse principium operationum, vt non præsupponat aliud principium operationum non exigens ulterius compleri, esto possit elevari ad alias operationes; alioquin etiam Gratia sanctificans esset natura. Brevius. Illud

non est Natura, quod jam in eodem subiecto supponit aliud quod est natura: vnio autem supponit animam.

CONTROVERSIA II.

Vtrum sola Personalitas Verbi, vel etiam Natura divina secundum esse absolutum terminaverit immediate vnionem hypostaticam.

231. Durandi Sententia fuit, dari duas vniones hypostaticas, quarum vna, & quidem prior terminetur ad Naturam divinam secundum esse absolutum, & aliam quae terminetur ad esse relativum. Rejicitur ab omnibus, & quidem à Vasquez tanquam minus Catholica. Praecipue ex eo rejicitur, quia sic tota Trinitas fuisset incarnata: quod enim convenit Naturae divinae secundum esse absolutum, convenit Trinitati: ergo si Natura divina esset incarnata secundum esse absolutum, tota Trinitas esset incarnata, sicut tota Trinitas dicitur incarnasse Verbum, quia productio vnionis est omnibus Personis communis.

232. Controversia inter ceteros DD. est, vtrum eadem indivisibilis vnio hypostatica fuerit aequè immediate terminata ad Naturam divinam secundum esse absolutum & relativum: & quidem procedit quaestio supposita distinctione virtuali intrinseca, de qua in prima parte actum est. Affirmavit Gabriel, cuius sententiam rectè vocat singularem Hurtadus: nam praeter hunc nemo produci potest ex impressis auctoribus vsque ad ea tempora, qui id asseruerit. Nihilominus novissimè Gabrielem secutus est Recentior Hispanus, qui tribuit hanc opinionem Nominalibus in genere. Sed hac auctoritas illum parùm juvat: Nam Nominales communiter nullam virtuales distinctionem admittunt, & ideo in eorum schola non procedit praesens quaestio.

Sententia asserens, Vnionem terminari ad solam Personalitatem immediate, post Vasquez & Hurtadam supponitur à RR. potius quam probetur.

233. DICO, Personalitatem Verbi solam immediate terminare Vnionem. Probatur Conclusio 1. Auctoritate duorum Conciliorum Toletanorum, sexto & undecimo. Vbi semper in Confessione solenni fidei, quam ipsi Concilio PP. praemiserant, haec clara verba posuerunt. Et cum tota cooperata sit Trinitas formationem suscepti hominis, quoniam inseparabilia sunt opera Trinitatis, solus tamen Filius suscepit humanitatem in singularitate Personae, non in Vnitate divinae Naturae, id est, in eo quod proprium est Filij, non quod commune est Trinitati. His verbis, fatetur adversarius, suam sententiam premi. Dupliciter tamen respondet. Primò, hoc Concilium fuisse tantum Nationale, non Vniversale. Ità est: sed non propterea caret auctoritate gravissi-

mà, quia adducta verba posuit in suo Symbolo dei, & eadem verba repetijt absque reprehensione Concilium XI.

234. Respondet 2. Concilium intellegendum esse, quòd id, quod est commune Trinitati, scilicet, Natura divina, non fuerit terminus aliquatus Vnionis.

Sed contrà, quia haec interpretatio indit illis Concilij verbis sensum falsum, & ridiculum, atque etiam æquivocum. Falsum & ridiculum quidem ideo, quia esset sensus similis huius propositioni, quae ego dicerem. *Valitè me procedit à me, non à Deo.* interpretando: *terminus à causa adaequata: censebatur autem propositus ab omnibus falsa, & illius expositio ridicula, quia illa adjectio seu declaratio non exprimitur aliquo modo per illa verba.* Deinde esset etiam sensus æquivocus: quia dum dicit in priori membro: *in singularitate Personae*: loqueretur de termino inadæquato, in secundo membro loqueretur termino adæquato, dum dicit: *non in Vnitate Naturae*: quae sanè esset fallacissima æquatio.

235. Probatur Conclusio 2. Si Vnio hypostatica aequè immediate fit in Natura divina virtualiter distincta à Personalitate, sicut in Personalitate, sequitur totam Trinitatem reduci incarnatam, non minus atque id sequitur sententia Durandi, ponentis duas vniones, consequens admitti non potest: ergo nec illud inde sequitur. Sequelam (quam etiam fecit Concilium Toletanum) probò. Nam Vnio adversarij est quidem vnio indivisibilis, sed penitus o-quivalens duabus vnionibus Durandi: indivisibilitas autem vnionis non impedit ex parte termini effectum formalem: sicut, si quis per possibilia vel impossibile videret intuitive directè divinam essentiam, & eadem visione videret specialiter directè Verbum, non propterea non videret totam Trinitatem indirectè in essentia divina, quemadmodum videret alius videns solam essentiam directè.

236. DICES. Natura divina ut est in Verbo, non est communis: ergo si Vnio terminetur ad illam ut est in Verbo, non terminatur ad illam ut communem: ergo non sequitur, quòd esset incarnata Trinitas.

Sed contrà. Haec suppositio: *Natura divina est in Verbo*: Vel per te supponit pro sola Personalitate Verbi, vel simul pro aliquo virtualiter distincto à Personalitate Verbi: Si primum, indit intentum, & infero: Ergo Vnio Naturae ut est in Verbo, formalissimè aliud non est, quam Vnio Personalitatis: ergo Personalitas est terminus adæquatus. Si secundum, quæro quid illud sit: non potest esse nisi aliquid commune, nam si Personalitates non sunt communes: ergo adhuc Vnio terminabitur ad aliquid commune, & illa reduplicatio est merum vocabulum nihil significans faciens ad solutionem argumenti.